

TEME ZA USTNI DEL IZPITA - 2010

REFORMACIJA NA SLOVENSKEM

Reformacija je bilo versko, kulturno in politično gibanje v 16. stoletju (1550-1595), katerega cilj je bila preureditev rimskokatoliške Cerkve.

Njen glavni začetnik je nemški duhovnik Martin Luther, ki je 1517 na vrata cerkve v nemškem mestu Wittenberg pribil list s 95 tezami, s katerimi je obsojal tedanje ravnanje rimskokatoliške cerkve. Zaradi reformacije je prišlo do razkola v Cerkvi; na severu Evrope so bili, grobo rečeno, protestanti, na jugu pa katoliki.

Zadnja zahteva je pomembno vplivala na razvoj književnosti v ljudskih jezikih, med drugim tudi na slovensko književnost. V obdobju reformacije so se pojavile prve slovenske knjige.

PREDSTAVNIKI:

- PRIMOŽ TRUBAR: **Abecednik** in **Katekizem**. (1550)
- ADAM BOHORIČ: slovnica **Zimske urice** (1584)
- SEBASTJAN KRELJ: **Otročja biblija** (1566) in *Postila slovenska*.
- JURIJ DALMATIN: Prevod celotne **BIBLIJE** (1584)

ZNAČILNOSTI LITERATURE
LITERARNI IN NACIONALNOKULTURNI POMEN

ROMANTIKA NA SLOVENSKEM

Začetek je leto 1808 – Kopitar izdal prvo znansveno slovnico slovenskega jezika

-oziroma leta **1830** (pogostejša letnica), ko je Prešeren objavil pesem Slovo od mladosti.

Konec je leto **1848** – marčna revolucija – oz. Leto **1849** – smrt Prešerna.

Književniki te dobe močno nasprotujejo pretiranemu čaščenju razuma in upoštevajo predvsem **čustva**.

ZNAČILNOSTI romantične književnosti:

- V delih prevladujeta domišljija, čustvo, strast
- Jezik je slikovit, poln primer in okrasnih pridevkov
- Dajejo velik poudarek ljudskemu jeziku
- Posnemajo ljudske pesmi
- Radi opisujejo nenavadne ljudi s skrivnostno preteklostjo, skrivnostne dogodke, življenje po gradovih in lepe pokrajine
- Poudarjajo svobodo umetniškega ustvarjanja.

Na slovenskem so se v obdobju romantike izoblikovali 2 skupini:

- ČEBELIČARJI (Zbornik **Kranjska Čbelica**, vodja Matija Čop, pomembnejša usvarjalca: *France Prešeren in Miha Kastelic*)
- KOPITARJEV KROG (**Kmetijske in rokodelske novice**, Anton Martin Slomšek, Jernej Kopitar in Janez Bleiweis)

PREDSTAVNIKI:

- **JERNEJ KOPITAR: Prva znanstvena slovnica slovenskega jezika.**
- **MATIJA ČOP**
- **FRANCE PREŠEREN** (3. Decembar **1800** v Vrbi, 8. Februar **1849** v Kranju)
Leta **1847** izdal pesniško zbirko **Poezije**. Njegove pesmi: **Povodni mož, Turjaška Rozamunda, Krst pri Savici, Gazele, Sonetni venec, Zdravljica, Glosa, Apel in čevljar.**

MED ROMANTIKO IN REALIZMOM

Od leta **1848/49** do leta **1881** so se mešale prvine romantike in realizma. Pravi realizem se je začel leta 1881.

PREDSTAVNIKI

- **JOSIP JURČIČ:**

Telečja pečenka - novela (sestavljena iz petih poglavij. Napisana je bila leta 1872.)

Glavna oseba v noveli je *Bitič*, oficir (stotnik) v pokoju, star okoli petdeset let. Bil je izredno redoljuben, pisatelj ga poimenuje *človek ustaljenih navad*. Ni imel visoke pokojnine, a je kasneje nekaj podedoval, tako da je začel več jesti in piti. Vsak večer, točno ob šestih, je v krčmi pri Zeleniku, vedno na istem mestu večerjal telečjo pečenko. Bil je velik nemškutar in ko si je nekoč po sporu z mladim rodoljubom hladil jezo na hodniku, je skozi odprta kuhinjska vrata videl, kakšna umazana kuharica mu pripravlja pečenko. To se mu je tako zagnusilo, da ni več večerjal v gostilni. A zdaj se mu je življenje popolnoma spremenilo. Kuhal si je sam, a si je s tem pokvaril želodec. Potem so mu prijatelji svetovali, naj se poroči, da mu bo kuhala žena. Ker žensk ni maral, je nasvet najprej odklanjal, vendar se je bil zaradi telečje pečenke pripravljen poročiti. Mesarjevo ženo je nagovoril, da je v njegovem imenu zasnela mlado in živahno služkinjo. Ko se je nekoč vračal domov, je slučajno ujel njun pogovor. Mlada služkinja je rekla, da je Bitič navaden kramp in da ga ne vzame za nobeno zlato. To je Bitiča tako prizadelo, da se je napil in od razburjenja ga je zadela kap. Zdravniki so ugotovili smrt zaradi duševnih pretresov.

Novela značajevka ali obraz je kratka zgodba, ki ima v središču pripovedno osebo s posebnim, čudaškim ali celo patološkim značajem, tako da se dogajanje zaplete in razplete okoli njene posebne usode. Posebej so poudarjene značajske lastnosti osebe. Osrednji lik te novele je avtor zarisal skrajno realistično, tako je tudi skromno okolje. Malomeščanskemu svetu ustreza tudi njegova ideja: oseba, ki si na svetu ne želi ničesar drugega, kot v miru pojesti svojo telečjo pečenko, je žrtev lastne omejenosti.

Sosedov sin - povest

V središču je trden bogat kmet smrekarjev Anton in njegova družina. Smrekarjeva hči Franica se zaljubi v revnega a dobrega a revnega Štefana. Smrekar je hotel na vsak način prekiniti to ljubezensko zvezo. Franičina ljubezen ljubezen pa je bila zelo trdna. Ni mogla živeti brez Štefana zato je zbolela in skoraj umrla. Oče je zato dovolil da se poroči z Štefanom.

Povest je daljše (srednje dolgo) večinoma prozno literarno delo, ki je umetniško manj pomembno. Opisuje predvsem zunaje dogodke, v katerih nastopa več oseb, vendar pa pisatelja zanimata zlasti ena ali dve osebi, toda niti v življenja teh se ne pogloblja. Tudi narava ni važna, vsa pripoved je usmerjena na zgodbo samo. Povest je napisana preprosto in nazorno. Konec je predvidljiv in navadno srečen. Povest je namenjena preprostemu človeku.

- FRAN LEVSTIK:

Martin Krpan z Vrha - prva slovenska umetna pripovedka

Zgodba: Nekoč je živel Martin Krpan močan in silen in samosvoj človek. Ukvarjal se je s tihotapljenjem angleške soli, zaradi česar ga je imela oblast za trn v peti. Nekega zimskega dne je tako Krpan tovoril sol na svoji kobilici, ko mu je prišel naproti voz, na katerem je bil sam cesar, ki pa ga Krpan ni prepoznal. Ker se je voz hitro približeval, je Krpan dvignil kobilico in jo z lahkoto prestavil, da je ne bi povozili. Cesar je bil presenečen nad njegovo močjo, zato ga je ogovoril, nato pa se odpravil naprej. Leto dni po tem dogodku je po Dunaju začel razsajati strašen velikan Brdavs. Vabil je vse junake v boj, a nihče ga ni uspel premagati. Takrat pa se je cesar spomnil na Krpana in ga dal poklicati. Ta se je odzval in prišel na Dunaj, kjer pa je osramotil cesarjevo orožarno in konjušnico, posekal najlepšo lipo na dvornem vrtu in užalil kraljico - a si nazadnje le pridobil orožje in dal privedi z Vrha svojo kobilico, s katero sta šla nato v boj. Martin Krpan je Brdavs z lahkoto odsekal glavo. Za nagrado je dobil dovoljenje za tovorjenje angleške soli in vrečko zlatnikov ter se zadovoljno odpravil domov.

Popotovanje iz Litije do Čateža - potopis

- SIMON JENKO

Tilka

Besedilo je v marsičem podobno Jurčičevi *Telečji pečenki*. Glavna oseba je prav tako mali človek. V tem primeru gre za 25-letnega fanta po imenu Tilka, za katerega skrbijo starši in ki mu življenje teče po ustaljenih tirnicah. Ni najbolj pameten, je pa dobrega srca. Ko mu oče pove, da se mora poročiti in da mu je že izbral nevesto, ga pograbi panika, a ustreže očetu in gre snubit nevesto, ki je precej starejša od njega. Ko se približa njeni hiši, sliši, da se nevesta skupaj s starši norčuje iz njega, vendar ga to ne prizadane. Še več, celo norčuje se iz sebe z besedami »Nekoč bi se skoraj poročil...«.

Novela

Na Slovenskem so jo v 19. stoletju poskušali prevajati z izrazom povest, ki je najprej prav tako kot italijanska novela pomenila novico, potem pa nekakšno nravno prečiščeno obliko romana in novele, tj. tako brez ljubezenskih scen

- Janez Trdina
- Janko Kersnik
- Simon Gregorčič
- IVAN TAVČAR: Visoška kronika

NOVA ROMANTIKA/ MODERNA NA SLOVENSKEM

Od leta **1899** ko sta izšla Cankarjeva pesniška zbirka *Erotika* in Župančičeva zbirka *Čaša opojnosti*.

Do leta **1918** ko se je končala 1. Sv. Vojna in je umrl najpomembnejši predstavnik moderne Ivan Cankar.

Izraz moderna uporabljamo v slovenski književnosti za poimenovanje različnih književnih smeri:

- DEKADENCA: Pesniki so zaničevali meščansko družbo, bežali od vsakdanjega življenja in se zatekali v svet sanj.
- SIMBOLIZEM: Literarni tok ki pojave iz narave in sveta ni poimenoval naravnost temveč s simboli.
- IMPRESIONIZEM: poudarja trenutna občutja v človeku in vtise iz narave in s tem poudarja razpoloženje.

PREDSTAVNIKI:

- OTON ŽUPANČIČ: *Čaša opojnosti*, *Čez plan*, *Samogovori*, *V zarje Vidove*, *Zimzelen pod snegom*, *Veš, poet, svoj dolg?*
- IVAN CANKAR: *Erotika*, *Moje življenje* (zbirka črtic)

- DRAGOTIN KETTE
- JOSIP MURN-ALEKSANDROV:

Josip Murn: Pomladanska romanca

Josip Murn: Ko sobrave se mrače

Ivan Cankar: Kostanj posebne vrste

Ivan Cankar: Skodelica kave

Oton Župančič: Z vlakom

EKSPRESIONIZEM NA SLOVENSKEM

Na slovenskih tleh traja ekspresionizem od **1918-1930**. Beseda ekspresionizem se razvije iz besede expressio (iztis; impresionizem – vtis).

Vzroki za nastanek ekspresionizma:

- bližajoča se vojna v Evropi
- v svetu se pojavijo kaos, zmeda, nesoglasje
- človek čuti notranjo stisko, tesnobo, bolečino, osamljenost, ogroženost, strah
-

Značilnosti:

Ekspresionisti izhajajo iz spoznanja, da je življenje po krivdi meščanstva zašlo v popolno zmedo, kaos. Ta zmeda grozi civilizaciji, da bo človeka popolnoma razčlovečila. Ekspresionisti so proti romantičnim težnjam, naturalizmu in impresionizmu. Ekspresionisti predmetni svet razstavljajo na kose in ga potem ponovno sestavljajo v kaotično podobo.

Najpogostejši motivi so: smrt, trpljenje, vojna, samota, osamljenost, želja po svobodi, pravičnost, ljubezen...

Ekspresionizem je najbolje zaživel v poeziji, liriki, ki da osnovne poteze ekspresionizmu. Glavne ideje, ki jih ekspresionizem izraža preko lirike: človekov strah, osamljenost, človek je razdvojen, protestira proti vojni, kliče po revoluciji, odrešitvi, novem človeku in novi družbi. Vizija ekspresionistov je, da gre na eni strani za propadanje vesoljnega sveta – smrt, na drugi strani pa kot posledica, iz ruševin nastane nov človek in nova družba. Nova družba pa temelji na poštenosti, bratstvu, humanosti in iskanju človekovega bistva in boga.

Metaforika: Zunanji pojavi postanejo izrazni znaki za duhovna stanja (motiv oceana à človeštvo, metafora za družbo, civilizacijo; motiv podgan à ostudnost; motiv poti skozi noč à groza).

Ritem je zelo rezek, odsekan, zasopel. Jezik je tak, da so stavki razbiti, kratki, polno je vzklikov. Prevladuje črna barva, ki prikazuje trpljenje, razpadanje, smrt.

PREDSTAVNIKI:

- SREČKO KOSOVEL
- TONE SELIŠKAR
- FRANCE BALANTIČ
- IVAN PREGELJ (najpomembnejši ekspresionistični pisatelj po Cankarju)
- SLAVKO GRUM - dramatika

SREČKO KOSOVEL: Ekstaza smrti

Vsebina: Pesem prikazuje smrt Zahodne Evrope. Razpoloženje v pesmi je pesimistično, grozljivo in se stopnjuje. Prikazana je skrajna stiska bivanja. Tisočkrat mrtvi evropski človek je človek s krivdo, nemoralen človek. Pripada evropski družbi v začetku 20. stoletja, je predstavnik zahodnoevropskega krivičnega kapitalističnega družbenega reda. Njegov propad je neizogiben. Šele iz razvalin propada se bo lahko rodil etično čist človek. Pesem je en sam krik po rešitvi.

Tema: Tema pesmi je občutje kaosa, katastrofe, smrti cele civilizacije.

Podobe: Podobe so vizionarske, sanjsko neresnične, pretirane, zato definirajo podobo sveta. Niso objektivne, ampak so izraz pesnikovega čustvenega stanja. Gre za doživetje nečesa, česar v resničnosti še ni. To je videnje ali vizija- prikazuje smrt Evrope.

Take podobe so:

- Zlati stolpi in bele kupole tonejo v rdečem morju
- Sonce zahaja in v njem se opaja mrtvi človek.
- Razkošna in zlata kraljica lega v krsto.

Oznaka: Pesem je ekspresionistična. Ekspresionistična ideja se odraža v podobi sveta; ta je krivičen in kaotičen, krivica in kaos pa povzročata stisko, iz katere se je mogoče rešiti s smrtjo. Krivični in nemoralni evropski človek mora umreti. Temelj nove civilizacije bo novi, očiščeni in dobri človek (ki naj se rodi iz revolucije).

Ekspresionistični slog:

- ekspresionistična težnja po deformiranju realnosti
- zvočna, besedna in stavčna ekspresivnost
- nerealne, pretirane podobe: morja so rdeča
- besedne zveze, ki ne sodijo skupaj: lepa smrt
- kontrastne barve: rdečo morje
- idejno in miselno so stvari urejene po načelu stopnjevanja
- slog je patetičen (vzvišen) in izražen s

- **ponavljanji** (lepa, o lepa)
- **vzkliki** (o, joj, ah)
- **pretiravanji** (tisočkrat mrtvi evropski človek)
- **pripevi** (vse je ekstaza, ekstaza smrti)
- **retoričnimi vprašanji** (joj, v to pokrajino, še v to zeleno,...)
- **besedami v prenesenem pomenu** (zlati stolpi in bele kupole-bogastvo,blišč)

SOCIALNI REALIZEM

Socialni realizem ali »novi« realizem se je kot književna smer pojavil okoli leta **1930**. Za razliko od realizma 19. stoletja, ki je bil meščanski, kritičen do obstoječe družbe, se je novi realizem angažiral za novo, socialistično družbo in za zrušenje meščanske.

Socialni realizem pri nas skuša biti objektiven, prikazuje malega človeka med obema vojnoma, njemu je naklonjen, a ga prikazuje tudi kritično (komično ali tragično). Prikazuje tudi nacionalno tematiko, značilna je pokrajinskost ali regionalnost, avtorji prihajajo iz literarno na novo odkritih pokrajin - obrobij (Prekmurje, Koroška, Štajerska, Goriška, Tolminska). Pisci pišejo predvsem daljše in krajše zvrsti pripovedne proze. Nastane vrsta obsežnih romanov, povesti, novel in krajših zgodb. Dramatika je manj razvita, nastane pa nekaj zgodovinskih, družbenokritičnih in kmečkih dram. Poezija pa v tem obdobju ostane ob strani.

Najpomembnejši **predstavniki** socialnega realizma so: *Prežihov Voranc, Miško Kranjec, Ciril Kosmač, France Bevk, Anton Ingolič, Ivan Potrč, Juš in Ferdo Kozak, Bratko Kreft, Tone Seliškar, Mile Klopčič ter Igo Gruden.*

PREŽIHOV VORANC/LOVRO KUCHAR: Samorastniki
CIRIL KOSMAČ: Tantadruj

KNJIŽEVNOST NOB-JA

NOB je oznaka za slovensko književnost, kakršna se je razvila v tesnem stiku z narodnoosvobodilnim gibanjem. Ustvarjali so jo pisci, ki so odšli na osvobojeno ozemlje in živeli v partizanskih enotah. Glavna vrsta slovstva v NOB je bila lirika, od pripovedništva pa se je uveljavila samo krajša proza, črtica in novela. Partizansko gledališče je dajalo več možnosti za razvoj dramatike. Ta se je izoblikovala predvsem v smeri skečev in enodejank. V

tem času so se začele spet uveljavljati ljudske pesmi, katere so oživile tradicijo ljudskega pesništva, ki je od romantike veljalo za mrtvo.

Najbolj znani pisci v obobju NOB:

- KAREL DESTOVNIK - KAJUH
- MATEJ BOR
- FRANCE BALANTIČ
- EDVARD KOCBEK

KAREL DESTOVNIK - KAJUH : Bosa pojdiva, dekle, obsorej

Pesem je uvrščena v cikel osmih ljubezenskih pesmi, ki jih je pesnik pisal kot ilegalec leta 1943 v Ljubljani

Tema:

Pesem je ljubezenska, vendar gre za ljubezen, izpovedano v vojnem času. Izpoved ljubezni ne bi bila iskrena brez misli na trpeče ljudi.

Pesem združuje dve temi: ljubezen med dekletom in lirskim subjektom in trpljenje nesvobodnega naroda.

! DODAJ!

SODOBNA KNJIŽEVNOST

Janez Menart: Croquis

Janez Menart: Nežnost v mraku

Tone Pavček: Pesem o zvezdah

Tone pavček: Take dežele ni

Kajetan Kovič: Južni otok

Svetlana Makarovič: Zeleni Jurij

Pavle Zidar: Sveti Pavel

Lojze Kovačič: Prišleki

LJUDSKO SLOVSTVO

Lepa Vida

Rošilin in Verjanko

Zeleni Jurij

BESEDILNE VRSTE

To so besdila, ki imajo ustaljeno obliko. To obliko moramo poznati, če hočemo pravilno nasloviti prejemnika in mu na čim krajši način nekaj sporočiti. Predvsem je oblika pomembna pri uradnem dopisovanju. Seveda se samo po sebi razume, da mora biti besedilo tudi jezikovno pravilno. Nekaj vzorcev takih besedil je navedenih v nadaljevanju.

URADNA PRIJAVA OZ. PROŠNJA

To je besedilo, s katerim se priglašamo na razpis (npr. za prosto delovno mesto, stanovanje, posojilo, štipendijo), objavljen v množičnih občilih.

Oblika uradne prijave:

- najprej glava, v kateri je levo zgoraj podatki o sporočevalcu (tj. tistem, ki se prijavlja – ime, priimek, naslov), pod njim ime in naslov uradne ustanove oz. osebe; desno, nekoliko nižje kot naslov prijavitelja, sta navedena kraj in datum;
- sledi jedrni del, v katerem je najprej naslov (npr. Prijava na razpis za prosto delovno mesto trgovca), nato sledi nagovor (npr. Spoštovani!), sledi vsebinski del (najprej izrek prijave, sledi kratek življenjepis – rojstni podatki, podatki o šolanju in delovnih izkušnjah), nato utemeljitev prijave (zakaj se mi zdi novo delovno mesto zanimivo) – vedno navajamo le podatke, ki so pomembni za rešitev prošnje
- v zaključnem delu se zahvalimo za pozornost in morebitno ugodno rešitev; temu sledi levo spodaj pozdrav in desno, nekoliko nižje, podpis
- levo spodaj nato sledi rubrika Priloge, kjer po abecednem redu (ali pa jih razporedimo glede na pomembnost) navedemo imena dokazil, ki jih prilagamo prijavi

Razlika med uradno prijavo in prošnjo je v tem, da se pri prijavi javljamo na javno objavljen razpis, pri prošnji pa ni razpisa, ampak v zvezi s svojo zadevo neposredno naslovimo uradno ustanovo oz. osebo.

Ana Peterlin
Linhrtova 11
2001
1000 Ljubljana

Ljubljana, 3. 4.

Zaključni izpit, SLOVENŠČINA

Osnovna šola Martina Krpana
Lahovška 5
1200 Lavrica

Prijava na razpis za prosto delovno mesto vodje šolske prehrane

Spoštovani!

Prijavljam se na vaš razpis za prosto delovno mesto vodje šolske prehrane, objavljeno v Delu 25. 3. 2001.

Rodila sem se 20. 3. 1974 v Celju, kjer sem končala tudi osnovno šolo. Šolanje sem nadaljevala v Ljubljani na Srednji šoli za gostinstvo. Po končani srednji šoli sem se zaposlila v kuhinji Hotela Lev, ob delu pa končala še enopredmetni študij gospodinjstva na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. V šolskem letu 1999/2000 sem ndomeščala odsotno delavko na OŠ Riharda Jakopiča v Ljubljani. Učila sem gospodinjstvo in pomagala vodji šolske prehrane. V letu 2000 sem opravila tudi strokovni izpit.

Delo vodje šolske prehrane me zelo veseli, saj združuje delo z otroki, organizacijske izzive v zvezi z delom v šolski kuhinji, pa tudi možnost medpredmetnega povezovanja pri projektne delu v povezavi z biologijo in drugimi naravoslovnimi predmeti. S tem imam že tudi nekaj izkušenj.

Vaš razpis mi ponuja možnost, da nadaljujem delo na področju, ki sem si ga izbrala kot svoje poklicno poslanstvo. Potrudila se bom, da bom to poslanstvo opravljala v tako v korist šole kot tudi otrok.

Zahvaljujem se vam za zaupanje in vas lepo pozdravljam.

Ana

Peterlin

Priloge:

- fotokopija diplome
- fotokopija spričevala o strokovnem izpitu

URADNI ŽIVLJENJEPIS

Uradni življenjepis je besedilo, ki ga pišemo za razne ustanove, in sicer kot prilogo k prošnjam oz. prijavam (npr. za štipendijo, zaradi zaposlovanja ipd.).

V njem predstavimo samo najpomembnejše dogodke in dosežke iz svojega življenja, *poudarimo pa tiste, ki so pomembni za naslovnika*. To

Zaključni izpit, SLOVENŠČINA

besedilo je objektivno, zato sporočevalec v njem ne sme razodevati svojega mnenja o dogodkih, ki jih predstavlja).

Zgradba:

- a) glava – levo zgoraj: ime, priimek in bivališče
- b) jedrni del
  - rojstni podatki (datum in kraj rojstva)
  - socialno stanje (ime in poklic staršev, št. otrok v družini)
  - izobrazba (samo končane šole z letnicami zaključka šolanja, če gre za štipendijo, še podatki o končnem uspehu)
  - delovne izkušnje in priznanja/nagrade
- c) zaključni del
  - kraj in datum nastanka življenjepisa (levo spodaj)
  - lastnoročni podpis (desno spodaj)

URADNO POTRDILO

To je obvestilo, v katerem navajam, da sem kaj prejel ali da se je kaj zgodilo oz. da je kdo kaj opravljaj (ali pa ni), npr. zdravniško potrdilo, potrdilo o šolanju ipd.

Vsebovati mora: podatke o ustanovi, ki potrdilo izdaja (če gre za posameznika, pa o posamezniku), podatke o osebi, kateri je namenjeno (roj. podatki – kraj in datum), in o namenu potrdila; konča se s nujno z l.r. podpisom, zgoraj desno je treba nujno navesti kraj in datum, v samem besedilu pa seveda navesti datum dogodka (npr.: Da je tega in tega dne ...).

Primer:

Jezikovna šola Glossa
Jamnikova 4
2000 Maribor

Maribor, 3. 11. 1999

POTRDILO

Zaključni izpit, SLOVENŠČINA

Potrjujemo, da je Milica Antončič, rojena 20.3. 1952 v Mariboru, dne 3. 7. 1999 na naši šoli opravila izpit iz angleškega jezika in dobila skupno oceno prav dobro (4). Po mnenju komisije kandidatka aktivno obvlada angleški jezik.

Izpraševalec: Elka Petrič

Direktor: Mirica Pregl

URADNO POOBLASTILO

V njem se sporočevalec strinja, da namesto njega nekdo drug opravi kako (uradno) dejavnost – npr. dvig denarja na banki ipd.

Vsebovati mora: podatke o pooblastitelju (rojstni podatki) in pooblaščenca (rojstni podatki), za kaj se ga pooblašča in *do kdaj oz. ali se ga pooblašča trajno*. Spet je važna navedba *datuma veljavnosti pooblastila* (npr.: Od 1. 10. 2001 ...).

Resničnost podatkov potrdimo z l.r. podpisom. Pooblastilo mora podpisati tudi pooblaščenec, na podlagi predloženega osebnega dokumenta (npr. osebne izkaznice) obeh (pooblaščenca in pooblastitelja) pa ga overi uradna oseba (notar), v pričo katere se morata oba podpisati.

Primer:

Marija Zarnik
Urhova 11
Tržič, 30. 8. 2000
4290 Tržič

POOBLASTILO

Pooblaščam svojo sestro Cirilo Mihelič, rojeno 22. 3. 1958, da v času od 1. 9. 2000 do 31. 8. 2001 ureja vse zadeve v zvezi s šolanjem mojega sina Jožeta Zarnika na Srednji elektro šoli v Kranju. Ker bova z možem službeno odsotna, bo sin pri njej tudi stanoval.

Podpis pooblaščenca: Marija
Zarnik

URADNA IZJAVA

V njem zagotavljam, da so sporočeni podatki resnični; pogosto je del kakega drugega uradnega besedila.

Vsebovati mora: podatke o osebi, ki nekaj izjavlja (roj. pod.), in podatke, ki jih ta oseba potrjuje; spet je važna *navedba kraja in datuma besedila*.

Sporočevalec resničnost izjave potrjuje z l.r. podpisom.

Primer:

Franc Perkar
Štihova 5
Ljubljana, 30. 11. 2000
1000 Ljubljana

IZJAVA

Podpisani Franc Perkar, rojen 30. 1. 1957, s stalnim prebivališčem na Štihovi 5 v Ljubljani izjavljam, da nisem lastnik parcele 3o/3 v k. o. Borovnica, temveč je to moj svak Peter Žlampe.

Franc Panjan

URADNO OPRAVIČILO

Pošiljajo ga posamezniki ustanovam ali pa obratno. Ima ustaljeno obliko uradnega besedila.

Sporočevalec izrazi obžalovanje zaradi kake »napake« in navede vzrok zanjo.

Če gre za opravičilo odsotnosti od dela ali pouka, mora sporočevalec navesti tudi datum veljavnosti opravičila (npr. za odsotnost od 10. 10. do 12. 11. 2002), pa seveda navesti vzrok izostanka. Včasih mora priložiti še kakšno dokazilo (npr. zdravniško spričevalo, vabilo na sodišče ipd.).

Primer:

Založba Ris, d. o. o.
Preklova 6
2000 Maribor

Maribor,

13. 3. 2000
Spoštovani gospod
Jože Muhič
Koroška c. 10
2000 Maribor

OPRAVIČILO

Spoštovani!

Veseli nas, da ste naročnik knjige *Sto narodnih*, ki naj bi jo po napovedi konec februarja 2000 izdala naša založba. Žal bo knjiga zaradi težav s tiskanjem izšla predvidoma šele konec maja 2000.

Opravičujemo se Vam za zamudo in Vas prosimo za razumevanje.

Lep pozdrav!

Miro

Gale, direktor

URADNO VABILO

Je besedilo, v katerem sporočevalec vabi naslovnika, naj se udeleži kake prireditve. Pošiljajo ga ustanove oz. njihovi predstavniki posameznikom. Ima značilno obliko uradnega besedila (glava itd.), sporočevalec pa mora navesti, na katero prireditev vabi, kje se bo odvijala, kdaj, kdo bo sodeloval (če gre za vabilo na sestanek, moramo zapisati dnevni red). Sporočevalec uporablja 1. os. množine (če vabi v imenu ustanove). Naslovniku vabilo pošljemo vsaj teden dni pred dogodkom.

Primer:

Gimnazija Gorica
Perčeva 4
1000 Nova Gorica

Nova Gorica, 13. 2. 2000

Vabilo članom Sveta šole

Vljudno Vas vabimo na 4. sejo Sveta šole Gimnazije Gorica, ki bo 20.2. 2000 ob 17. uri v sobi 101 (v 1. nadstr.).

Dnevni red:

1. potrditev zapisnika prejšnje seje
2. poročilo o poteku informativnega dneva
3. organizacija izbirnih vsebin

4. razno

Lep pozdrav

Jožica Verbole,

predsednica sveta šole

JAVNO VABILO

Javno vabilo je namenjeno množičnemu naslovniku (tj. ni zasebno besedilo kot uradno vabilo). Objavljeno je v množičnih občilih. Oblika je podobna uradnemu vabilu: najprej izraz vabila (Vljudno vas vabimo ...), vsebovati pa mora podatke o tem, kdo vabi, na kaj, kdaj in kje se bo to odvijalo, lahko so navedeni tudi izvajalci programa. Konča se s ponovnim pozivom (Vljudno vabljeni!), pomembni deli besedila so poudarjeno izpisani z drugačnim tipom črk.

Primer:

Gasilsko društvo Senožeče

vabi na

ZABAVNO TOMBOLO

*dne 14. 1. 2001 ob 17. uri v prostorih Gasilskega doma
Senožeče*

Zabaval vas bo ansambel VESELI GASILCI

VABLJENI!

URADNA ZAHVALA

Zaključni izpit, SLOVENŠČINA

Pošiljajo jo posamezniki ustanovam ali obratno. Imajo predpisano glavo in obliko uradnih besedil, začne se z nagovorom, v njej povemo, za kaj se zahvaljujemo, na koncu pa sledi pozdrav in podpis.

Javna zahvala - je objavljena v množičnih občilih, sporočevalec se v njej komu zahvaljuje za

dejanje, za katero naj bi izvedela tudi širša javnost. Oblika ni predpisana, največkrat se začne z naslovom Zahvala, nato sledi opis zaslug osebe/ustanove, kateri se zahvaljuje, temu pa podpis sporočevalca (v glavnem se uporablja 1. os. mn., saj sporočevalec govori v imenu kake ustanove, društva ipd

Društvo upokojencev Radenci
Soška 11
3050 Radenci

Radenci, 23. 3. 2000

Srednja gostinska šola Maribor
Perčeva 23
2000 Maribor

ZAHVALA

Spoštovani gospod ravnatelj,

dovolite, da se Vam v imenu našega upokojenskega društva iskreno zahvalim za lep kulturni večer, ki so ga priredili vaši dijaki in njihovi mentorji. Našim članom sleherna oblika kulturnega dogajanja zelo veliko pomeni, predvsem pa kulturno dogajanje, ki je plod naših mlajših generacij, saj se s tem gradi vez med mladimi in starejšimi v naši družbi.

Vam, vašim dijakom in njihovim mentorjem želimo še veliko uspehov.

Jože Pajs,
predsednik Društva upokojencev Radenci

JAVNO OBVESTILO

To je besedilo, v katerem sporočevalec javnosti naznanja, da se bo kaj pomembnega zgodilo oz. se dogaja. V njem morajo biti podatki o tem, kdo obvešča, koga obvešča (to se lahko razume tudi iz sobesedila), kaj se bo zgodilo, kdaj in kje, včasih pa tudi zakaj se bo zgodilo.

Oblika: v glavi je po navadi logotip podjetja ali ustanove, sledi naslov Obvestilo. Nato sledi ogovorni del (npr. se uporabnike obveščamo, Vse voznike obveščamo, Obvestilo bralcem, Obvestilo delničarjem ...), nato sledi vsebina obvestila (pomembnejši podatki so natisnjeni krepkeje), lahko sledi tudi skica (npr. zapore ulic), besedilo pa se konča s podpisom sporočevalca (Uredništvo, Telekom Slovenije ...), včasih je pred tem še vljudnostna poved (npr.: Prosimo za razumevanje.).

V obvestilih je veliko samostalnikov, glagoli so v trpniku (*bo moten promet, Delo bo izšlo, bo zaprta cesta*).

Obvestila so tudi oglasi, sporedi RTV, kina, gledališča, jedilni listi, osmrtnice, borzne tečajnice itd.

Primer:

OBVESTILO BRALCEM

Zaradi novoletnih praznikov bo Delo izšlo šele v petek, 3. 1. 2003, z redno tedensko prilogo Vikend magazin in s prilogo Delo in dom.

Uredništvo

MESTNA OBČINA LJUBLJANA

OBVEŠČA, da bo v torek, 7. marca 2000,

zaradi PUSTNEGA SPREVODA v središču mesta veljala posebna prometna ureditev:

- od 5. do 19. ure bo zaprto parkirišče KONGRESNI TRG;
- od 13. do 19. ure bo zaprto parkirišče KREKOV TRG
- od 15. do 19. ure bosta zaprti WOLFOVA in STRITARJEVA ulica

Promet prek teh območij z izjemo intervencije ne bo dovoljen.

Prosimo za razumevanje.

PREDSTAVITEV OSEBE, KRAJA

PREDSTAVITEV OSEBE

1. Osebo lahko predstavimo tako, da prikažemo njeno zunanost in način življenja (to je OPIS osebe), izrazimo svojo presojo o njenih duševnih, družbenih ipd. lastnostih (to je OZNAKA osebe), povemo kaj o njeni preteklosti (to je PRIPOVED o življenju osebe, nekak ŽIVLJENJEPIS):
  - a) pri OPISU osebe predstavimo njeno zunanost, kraj bivanja, način življenja, glagoli so v *sedanjiku* (preteklik le, če gre za bitje, ki ga ni več oz. ni več v zvezi z nami); pri opisu skušamo biti objektivni, če pa gre za subjektivno ubeseditveno stališče, govorimo o orisu:

Milena je stara 30 let. Visoka je 170 cm, težka pa 65 kg. Ima ovalen obraz z zelenimi očmi, rahlo ukrivljenim nosom in izbočenimi ustnicami. Nosi okrogla očala. Srednje dolge kostanjeve lase ima spete v čop.

Navadno je oblečena v kavbojke in pulover ali pa nosi kostim zelene barve.

Z možem in dvema otrokoma živi v vrstni hišici v Gameljnah. Dela na Ministrstvu za kulturo kot poslovna sekretarka.

Njena konjička sta kolesarjenje in gobarjenje, rada se uči tuje jezike.

- b) pri OZNAKI osebe predstavimo svoje *mnenje* o njenih duševnih, družbenih, strokovnih ipd. lastnostih na podlagi njenih dosežkov in njenega ravnanja (npr. Milena je natančna, hitro tipka ...). Uporabljamo precej *vrednostnih* izrazov (pridevnikov in prislovov - lepo bere, hitro tipka, ...); glagoli so spet v *sedanjiku* (kot pri opisu):

Milena je pri delu urna in vestna, pa tudi iznajdljiva. Odlično tipka, zelo dobro obvlada pravopis in osnove uradne korespondence. Ker zelo dobro obvlada angleščino, posamezna uradna besedila v ta jezik tudi samostojno oprevaja.

Odlikuje se tudi po svoji pripravljenosti pomagati ljudem v stiski. V lanskem letu se je udeležila dveh dobrodelnih akcij v korist otrokom iz

Zaključni izpit, SLOVENŠČINA

Posočja, letos pa se je pridružila zbiralcem pomoči za romske otroke v Prekmurju.

c) pri pripovedi o življenju osebe uporabljamo seveda preteklik, časovne prislove, veliko glagolov, ki označujejo dejanja:

Milena je bila rojena 31. 3. 1975 v Ljubljani. Prva tri leta je živel na Igu, nato se je s starši preselila v Šiško.

Obiskovala je Osnovno šolo Mirana Jarca, potem se je vpisala na bežigrasjsko gimnazijo, zdaj pa je vpisana v 2. letnik pravne fakultete.

Po navadi pri predstavitvi osebe združimo vse troje (opis/oris, življ. pot, oznako).

PREDSTAVITEV KRAJA

a) objektivna:

- opis kraja (upravni status – mesto/vas), nadm. višina, lega, štev. prebivalcev in dejavnosti, pomembne stavbe, znamenitosti (naravne, kulturne)
- pripoved o zgodovini kraja (pomembni dogodki, znameniti ljudje):

Preddvor (478 m, 825 preb.). Gručasto naselje ob juž. vznožju Storžiča. skozi j. del teče potok Suha. Kraj ej bil že pred 2. sv. vojno znano letovišče, turizem je še vedno pomembna dejavnost (hotel Bor). Večina preb. dela v Kranju, nekaj obrti. V vasi je grad iz 12. st., župn. cerkev sv. Petra iz l. 1725.

b) subjektivna: (oris), predvsem se usmerjamo na tisto, kar se nam zdi pomembno, vredno ogleda – spet vrednostni izrazi, posebitve itd.:

Pod strmimi pobočji Storžiča kot očarljiv dragulj leži Preddvor. Mogočni Storžič ga varuje že celih devet stoletij, skrivnostne potke, ljubke cerkvice, bistra gladina jezera in prijetno osebje hotela Bor pa že od nekdanj vabijo turiste.

PRITOŽBA

Iva Panjan
Mali Nerajec 2
8343 Dragatuš

Neckermann, kataloška prodaja, d.o.o.
Tržaška cesta 85
2000 Maribor

Ljubljana, 29. septembra 2005

P R I T O Ž B A

Spoštovani!

Pritožujem se zaradi nepravilnega delovanja visokotlačnega čistilnika Sistema TR2.

Dne 23. septembra 2005 sem pri vas preko telefona naročil visokotlačni čistilnik Sistema TR2, kot način plačila pa sem si izbral plačilo ob prevzemu. Izdelek mi je bil dostavljen v torek, 27. septembra 2005, ko sem ga tudi plačal.

Ker sem aparat želel takoj preizkusiti, sem se odločil očistiti tlakovano pot na svojem vrtu. Ko sem čistilnik priklopil na električno in vodovodno omrežje ter ga vklopil, je bilo iz elektromotorja slišati nenavadno prasketanje, vodni curek pa je bil zelo šibak, čeprav je bilo stikalo za moč curka nastavljeno na 1500W.

Čistilnik sem nemudoma ugasnil, ga izklopil iz električnega in vodovodnega omrežja, ter s pomočjo navodil preveril, če sem ga morda narobe sestavil, vendar se je izkazalo, da temu ni tako.

Delovanje aparata sem želel zato ponovno preizkusiti, vendar se je, ko sem ga vklopil, težava ponovila, torej gre verjetno res za napako v delovanju aparata samega.

Izdelek vam zato v originalni embalaži vračam kot paketno pošiljko in želim, da mi s poštno nakaznico vrnete celotno kupnino.

Vnaprej se vam zahvaljujem za razumevanje in vas lepo pozdravljam.

Iva Panjan

Zaključni izpit, SLOVENŠČINA